

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshos hozzá:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállítását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Erősdy.

A tengeri kigyónak eddig nem volt tudományos neve. Most már bátran el lehet nevezni Erősdynek.

Az Erősdy-ügy közel egy éve tartja már izgalomban Maros-Torda vármegyét. Mi, akik távol állunk a szereplőktől és az események színhelyétől, el nem tudjuk képzelni, micsoda nagy érdekek fűződhetnek ehhez az egy emberhez. Az egyik párt minden áron a fejét követeli, a másik pedig azt kívánja, hogy előtte meghódoljon egy hatalmas tábor, mely a legnagyobb gyűlölettel viseltetik iránta.

Melyeknek van igaza? Ki tudná megmondani?

A harcban álló felek megpróbálták választott bíróság döntése alá bocsátani a kérdést, még pedig a legkényesebb formában, mint becsületbeli ügyet. Becsületbíróságot fogadtak el s a becsületbíróság döntésének Erősdy is alávetette magát. Tekintsünk el most attól, hogy a mai rendes fogalmak szerint a becsületbíróság a rég idejét mult u. n. lovagias eljárásnak, tehát a végső esetben párbajra appelláló lovagiaskodásnak egy momentuma. Hogy a becsületbíróság formálisan arról dönt, képes-e valaki arra, hogy négy ur jelenlétében felebarátját megsebesítse, megölje, vagy önmagát

tegye ki ezeknek a kellemetlenségeknek. A lényegre nézzünk, arra, hogy a becsületbíróság valakinek a feltétlen korrektsége felől dönt, amely korrektségnek nem okvetlenül kell azzal együtt járnia, hogy rögtön kardok csattogjanak és pisztolyok durrognak. Az kétségtelen, hogy akár a párbaj-kodex, akár az emelkedettebb szellemű becsületvédelem szempontjából tekintjük a becsületbíróság intézményét, az fontos ügyben, felebbezhetlen ítéletet hoz. Nem köteles magát alávetni a törvény kényszerítő erejénél fogva senki. De aki alávetette magát, az számoljon a következményekkel.

Erősdy alávetette magát a becsületbíróságnak és mikor annak ítélete reá nézve kedvezőtlen volt, a következmények elől egyszerűen kitért. Valamelyes formát kellett találnia és megtalálta — az államtitkári bizottságban. A belügyminisztériumnak jelenleg éppen véletlenül három államtitkára van. Ezekből állítottak össze a részére egy külön felebbezési fórum-félet, mely a becsületbíróság ítéletét felülbírálta és annak alapján Erősdy rehabilitálni igyekezett. Hogyan? Minő értelemben? Talán párbajképessé tette a három államtitkár? Nem. Hiszen ez a legnagyobb komikum lett volna. Vagy azt mondta ki az államtitkári fórum, hogy Erősdy most már társadalmi-

lag mindenki számára, még ellenfelei előtt is kitogásolható? Ezt az ellenfél, mely csak a becsületbíróságnak a társadalmi felfogás szerint különben sem felebbezhető ítéletét fogadta el magára nézve kötelezőnek, éppen úgy, mint Erősdy, nem fogja elfogadni. Marad tehát egyetlen cél: a politikai rehabilitáció. Valamelyes formát kellett adni annak, miért nem ejti el a kormány az ő diszkvalifikált főispánját? Hogy a kormánytól legjobban függő államtitkári bizottság erre a legkevésbé alkalmas független fórum, az kétségtelen. De nem is a lényeg itt a fő, hanem a forma, a formát pedig az államtitkári bizottság megadta.

Van azonban ennek a dolognak még egy oldala: a magyar érdek.

Maros-Torda azok közé a vármegyék közé tartozik, melyek Erdélyben a Magyarság bástyái. Kevesen vagyunk magyarok, de sehol sem olyan kevesen, mint éppen Erdélyben. Itt, az erdélyi részekben százszoros nemzeti érdek, hogy a magyarság egyetértés és erejét széthúzó törekvések ne gyengítsék. Már most legyen az államtitkári bizottság határozata jogi vagy társadalmi szempontból akár milyen erős és hatályos, az kétségtelen, hogy a magyarság békéjét még ez az egy határozat helyre nem állítja. A kormánynak pedig nemcsak az a köteles-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Salamon asszonyosság.

Madame éppen az utolsó öltést tette meg legutolsó krációján, mikor Miss G. lopp belépett és jelentette, hogy egy kliens a próbára várakozik.

— Ki az, ilyen korán? — kérdezte Madame, aki délig sohasem látott szívesen senkit.

— Cranthorpe né. A csipke tearuháját akarja megpróbálni.

— Jövök — felelte Madame, sóhajtván — és kérem, szóljon Miss Stoner-nek, hogy vegye fel ezt a ruhát azonnal. Meg fogjuk mutatni Cranthorpe-nének, egészen az ő „genre“-ja.

Ugy látszik, a jövevény csakugyan ebben a véleményben volt, amikor a gyönyörű új kreációt a szép Miss Stoner-n megpillantotta, mert így szólt.

— Oh, Madame Jules! Még sohasem láttam ehhez hasonló édes dolgot! Mért nem mutatja meg, mielőtt a dohányszin bársonyt megrendeltem? Igazán, ez kegyetlenség volt öntől!

— De hiszen épp e percben fejeztem ezt be — felelte Madame. — Hogyan mutathattam volna meg előbb? Vegye meg, asszonyom mind a kettőt, akkor meg van oldva a kérdés!

— Oh, ha tudná ön, hogy kikaptam az uramtól a mult este is! Azt mondta, hogy én miattam egészen eladósodott már.

— Oh, az ura nem fog haragudni, ha ily gyönyörűnek látja kegyedet, asszonyom. Mindenkin túl fog tenni az eleganciájával. Azt fogja mondani: Hát ez tényleg megérdemelte, hogy annyit kiadj érte. Mondja meg neki, asszonyom, hogy amikor Madame Jules e ruha elkészítéséhez kezdett, egy gyönyörű asszony lebegett előtte — és ez kegyed volt, asszonyom. C'est créé pour Madame. Mielőtt a tearuhát felpróbálná, ezt kell felpróbálnia.

A kis asszonyka szót fogadott s ezzel el is volt veszte. Fel le sétált a talpig tükör szobában s aztán halkán kérdezte:

— És mi az ára?

— Negyvenöt guinea — válaszolt Madame, mozdulatlan arccal.

— Remitől!

— De hiszen, asszonyom, kegyed épp oly jól tudja, mint én, hogy kétszer ennyit ér! De asszonyomnak olcsóbban adom, mert művésznő,

s mert olyan a természete, hogy öröm reá ruhát készíteni és mert...

— Nos, most próbáljuk fel a tearuhát s aztán majd meggondolom.

És mialatt a térédelő leány itt és ott gombostűzött rajta s a Madame kis kezei ideoda tapicgálták vállát, hátát, addig arra gondolt, hogy ha Betty átvenné tőle ezt a tearuhát, akkor ő neki lenne elég pénze arra, hogy megvásárolja a másikat, a legujabbat, a miről úgy érzi, hogy le se tudna mondani. Hiszen azt a rettenetes türkiiz és gyémánt melltt, amit Laura nénitől kapott, már majdnem eladta s Teddynek, a férjének nem is kellene tudni a dolgról. Egyáltalán Teddy sohasem tudott meg mindjárt semmit, csak idők múltán, egy-egy nagy jelenet kapcsán.

— Nos, most haza megyek — szölt próba után — és mindent elmondok a férjemnek. Arra fogom kérni, hogy karácsonyi ajándékképpen adja ezt nekem. Ma délutánig fenn kell ezt a ruhát tartania a számomra. Kettőkor érette jövök és valószínűleg ebben megyek már a Lady Portland-féle esküvőre. Hiszen tudja, hogy e hétnek ez az eseménye? A legjobb ruhákat a lapok is leírják. A férjemnek muszáj megvennie ezt a számomra! Azért,

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad cs. és kir. szab. szőnyeg és

butorszövet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

Az őszi idény megérkezésével a t. c. közönség szíves figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszövetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyegek, perzsa, Indus és Smyrna minőségben

igen jutányos áron. Nagy választékban raktárunkon a „Haas“-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gypajutakárókban, lópokrócokban nagy raktár.

Szabott árak.

sége, hogy egyes exponált embereiért viszont exponálja magát, hanem első sorban arra kell törekednie, hogy a magyarságot, kivált olyan veszélyes ponton, mint aminő Erdély, együtt tartsa. Ez pedig Erősd-féle dinamit-egyénségekkel nem fog menni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 29.

Az állami számszék elnöki állására ejtette meg a mai ülés elején a jelölést a képviselőház s így a honatyák meglehetősen számban gyűltek össze. Aztán folytatták az indemnitás vitáját.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Kenedi Géza, a pénzügyi bizottság előadója, az új monopólium javaslatokról terjeszti be a bizottság jelentését.

Elnök: Napirend szerint következik az állami számszék elnöki állásának betöltése végett az 1870: XVIII. t. c. 6. § a értelmében a jelölés. A képviselőház három jelöltet ajánl. Ha az első helyen jelölnek nem volna meg az abszolút többsége, akkor újra szavaz a Ház s az akkor legtöbb szavazatot kapott jelölt fog a király elé terjesztetni kinevezés végett.

Szász Károly jegyző olvassa a névsort.

Az erősen berregő folyosói csengők lassan csábítják a honatyákat a terembe, ahol egyhanguan folyik a szavazás. A horvátok nem szavaznak, inkább kimennek a teremből.

A névszerinti szavazás befejeztével a Ház előt megszámolják a szavazatokat.

Elnök jelenti, hogy beadtak összesen 174 szavazatot, ebből kapott **Thuróczy Vilmos** 125 szavazatot, **Bujanovich Sándor** 58 szavazatot, **Macsvánszky József** 53 szavazatot, **Tóth János** 44 szavazatot, **Dárday Sándor** és **Nyegre László** 1—1 szavazatot és üres volt 1 szavazólap. Így abszolút többséget csak **Thuróczy** kapott, tehát a többi három jelölt között új választást kell elrendelni.

Felkeltések baráti: Ez a munka! Éljen a nemzeti munka!

Elnök: Elrendeli tehát az új szavazást, a második és harmadik helyre jelöltek számára. Előbb azonban az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után az első szónok **Molnár János** volt, aki az indemnitást nem szavazza meg. Beszédében kikél a kormány ellen. Majd rámutat arra a vizsás állapotra, ami a kormány és a munkapárt között fennáll. Héderváry nevezetesen modern eszméket vall, míg **Tisza István** az általános választójog ellen agitál. A kormány a nemzet követeléseit nem akarja megvalósítani, azokat egyenként eliskaszítja. Az indemnitást nem szavazza meg. Az ülés 2 órakor véget ért.

A horvátok és az indemnitás. A horvát képviselők tegnap reggel a Continental-szállodában értekezletet tartottak, amelyen a bán hívei is részt vettek. Több felszólalás után az értekezlet abban állapodott meg, hogy a horvát képviselők részéről az indemnitásról szóló törvényjavaslat vitájában egy felszólalás lesz. **Popovits Sándor**, aki magyarul is tud — fog egy nyilatkozatot magyarul fölolvadni, amelyben a horvát képviselők álláspontját fogja kifejteni a kormánnyal és a kormány politikájával szemben. **Popovits Sándor** felszólalását pár horvát szóval vezeti be. Tehát ismét felhangzik a Házban a Visóki Saborel

Igazolt képviselő. A képviselőházi bírálóbizottság tegnap d. e. fél 10 órakor **Fekete Márton** elnökletével ülést tartott, amelynek tárgyát **Varga Gábor** képviselőnek az osztály által kifogásolt megbízó levelének tárgyalása képezte. **Siezák Lajos** előadó indítványára a bizottság **Varga Gábor** mandátumát végleg igazolta.

A katonatisztek lakbérére. Bécsből jelentik, hogy a legénységi zsold emelése, a melyet a hadügyi kormányzat a f. évre szóló költségvetésben kért és amelyet a delegáció megszavazott érvényre fog lépni.

Erkel Ferenc emlékezete.

Gyula város ünnepe.

Szép ünnepek keretében róttá le a kegyelet adóját Gyula városa halhatatlan szülötének a művészi magyar szinpadi zene örök büszkaságának, **Erkel Ferencnek** emléke iránt a nagy zeneköltő századik születése napja alkalmából. Kár, hogy ez alkalomra nem indítottak szélesebbkörű mozgalmat, amely országos ünneppé avatta volna a gyulaiak emlékünnepeit s büszkeséggel állították volna nemcsak a magyar közönség elé, de a nagy zenei kultúrával bíró nyugati nemzetek elé is az eddig élt legnagyobb és legmagyarabb operairónkat, aki soha el nem évülő műveiben megmutatta az utját, hogyan lehet a magyar zenét művészi nivóra emelni, aminek következetes keresztülvitele termékenyítő hatással lehet a világ zeneirodalmára is. Sajnos nincs annyi kiváló zeneszerzőnk, hogy **Erkel Ferencnek** százéves évfordulóját csak helyi érdekűnek tarthassuk. Ellenben **Erkel Ferencnek** van oly jelentőségteljes helye a zene történetében, hogy széleskörű ünneplése nem válik szegényére egy nemzetnek. A kis Salzburg nemzetközi jelentőségűvé tudta zavati a nyári Mozart-ünnepeket, operáinak előadására a legkiválóbb német cseh, olasz, amerikai, holland operaénekeseket és énekesnőket tudta megnyerni, akikhez a bécsi filharmonikusok és a kontinens elsőrangú solistái és kamara zenészei csatlakoztak, ami a várost egy héten át a nemzetközi zeneintelligencia találkozóhelyévé avatta. S a mi **Erkelünknek** századik születési évfordulója egyetlen napra sem tudta fölkelteni a magyar intelligencia érdeklődését.

Gyula városát gáncs nem érheti: ő megtette a kötelességét a nagy költő emlékének méltóképen hódolt. Meleg szeretetet sugárzó ünnepség keretében leplezték le a kis ősi kántorok falait díszítő emléktáblát, melyet a gyulaiak kegyelele **Erkel** szülőházát megjelölte. A gyulai főgimnáziumnak kitűnően vezetett vegyeskara énekelte a leleplezés alatt **Erkel Ferenc** műveiből **Mutschenbacher Gyula** tanár vezénylete mellett. Majd a költő szobrát koszorúzták meg a közönség, amelyhez a gyulai **Erkel Ferenc-dalkör** (Gyulán ilyen is van!) énekelte néhány **Erkel-szerzeményt**.

édes **Madame Jules-em**, tartsa fenn a számomra délutánie!

Madame mosolyogva felelte, hogy ily kedves kliense kedvéért kivételt tesz, s fenntartja neki a ruhát három óráig. De tovább lehetetlen, még az ő kedvéért sem, mert valószínű ostromnak lesz miatta kitéve, ugys tudja.

Cranthorpe-né egyenesen a nővérehez, **Betty**hez hajtattott, aki a világ legkedvesebb bolondja volt. Ez alatt **Madame Jules** már **Lady Shrensfolddal** tárgyalt, aki azt állította, hogy csak ő képes 4 centiméternyivel megvkonyítani a derekát. **Madame** nem szívesen foglalkozott a vastag hölgygyel, de üzlet üzlet, s ő jó bevöket hozott már neki egyszer-mászor. Ma is egy »herceg kis teremest« ígért hozzá küldeni, »egy kis amerikai«. Az amerikai pénteken utazik s **Lady Shrensfold** tart rá, hogy egy **Jules-toalettet** vigyen magával az újvilágba.

— Oh, miért nem szólt előbb a **Lady**, — szörnyűködött **Madame Jules**. — Ma már csütörtök van, s nem bírok elkészülni semmi ujjal.

— Nem bánom, valamit üssön össze a számára, — felelte a **Lady** vállat vonva, — de mindenesetre készítse el az én ruhámat reggelre. Ez a fő. Előre **Tooms!** — s ezzel a kis kutyáját belegyömöszölte a mutfjába s kiment.

Ezután két perc múlva megjött az »**American Miss**«, s mivel a **Madame Jules** szalonja csaknem ki volt koppaszta, megmutatta neki az új ruhát, amire **Mrs. Cranthorpe** annyira vágyódott. Mikor megtudta, hogy az ára 45 guinea, összecsapta a kezét, s kijelentette, hogy ez a potsnág, s maga megajánlotta az ötven guineát. És addig addig beszélt, hogy megingatta a **Madame Jules** becsületérzését, s már éppen ki is irta a cheque-et az ötven guineáról, egy pokolian rossz tollal, mikor a

Mrs. Cranthorpe elektrikus autója megállott az ajtó előtt.

Eppén abban a percben érkezett meg, mikor **Madame** kékesfekete hajkoronával övezett fejét megrázva, így szólt segédjéhez:

— Ah, ő nem jön vissza! Ismerem a szokását.

— Egy pillanatra — szólt **Mrs. Cranthorpe** s ezzel kellemetlen jelenet vette kezdetét. **Cranthorpe**-né jéghideg hangon követelte jogait, **Madame** egy kiállított cheque-t állt a szoba közepén, s minden vére a fejébe tódult. Az amerikai miss kijelentette, hogy neki a **Cranthorpe**-né és **Jules** asszony magánügyeihez semmi köze, ő egy toálettet vásárolt, s azt magával viszi. Sok ide-oda való feleselgetés után végre az amerikai engedett, s szólt:

— Nos, jog szerint az egész toálett engemet illet. De méltányos vagyok, s meg-

Elegáns blousok, aljak, pongyolák női és leányka kabátok, gyermekruha különlegességek, tekintettel

a karácsonyi és ujévi ünnepekre

leszállított, olcsó árban csakis

Hevesi „Párisi nagy áruházában“ Nagyvárad

Zöldfa-utcán szerezhetők be

Kitűnő reklám szöveget aljak már 175-től.

Szolid kiszolgálás!

Rendkívül olcsó árak!

Az ünnepek fénypontja a M. Kir. Operaház hangversenye volt, melyre lejött az Operaház zenekara Kemer István karnagygyal élükön s operánk elsőrendű művészei: Környey Béla, Sándor Erzsébet és Takács Mihály, kik Erkel örökség operáiból énekeltek egyes részleteket, míg a zenekar két nyitányát s a »Névtelen hősök«-ből a Vertunkost játszotta. A nagy számmal egybegyűlt előkelő közönség lelkesen ünnepelte a szereplő művészeket, akiknek ajkán és hurján ismertük meg igazán, hogy van magyar műzenénk s hogy az is szép nemcsak a cigány zenekar, meg a »Hulló falevél«. Erkel Ferencnek a magyar zeneörvéneiben elfoglalt pozíciójáról Demény Dezső a »Zeneközöny« szerkesztője tartott érdekes és tartalmas felolvasást, amelynek végeztével a román. kath. főgimn. vegyes kara énekelte el a Demény átiratában Erkelnek nemzeti imává vált »Hymnus«-át. A közönség kitörő tapsa kísérte a felolvasást és éneket.

A minden tekintetben kitűnően sikerült és igazi művelőzetet nyújtó ünnepélyre szép számú közönség utazott Gyulára a környékről, különösen Nagyváradról és a fővárosból, kiket az elszállásoló bizottság a legnagyobb előzékenységgel és szolgálatkészséggel fogadott s kalauzolt.

Kovács J. Kandid,
prem. főgim. tanár.

Erődy felmentése. Erődy főispán felmentése a pártok között vegyes érzelmeket keltett. A munkapártban a miniszterelnök meghatárolását látják, többen duzzognak is emiatt.

Az ellenzéki körökben megnyugvással látják a miniszterelnök intézkedését. Erődy felmentéséről s az új főispán kinevezéséről Gál Sándor a következőket mondta:

— Gróf Haller Sándort én erélyes, exponált pártembernek ismerem, de amellet szigorú igazságérzete is ismeretes. Meg vagyok győződve, hogy az ő főispánsága alatt hamarosan helyreáll a béke.

Désy Zoltán így nyilatkozott:

— A miniszterelnök döntését a vármegye megnyugvással fogadja. Kétségtelen, hogy ha a felmentés előbb megtörténik, sok izgalomtól

engedem önnek, hogy az aljat elvihesse. Az én varrónóm, odaát Newyorkban majd készit egy hasonló aljat ehhez a derékhoz és így mind a ketten . . .

Nem fejezhettem be.

— Mit? — kiáltott fel Madame Jules. — Kegyed el akarja választani a tubát a deréktól s megölni az egész hatást?

Cranthorpe-né ajkába harapott.

— Ne féljen, Madame Jules, — mondta — ezt a rettenetességet én nem fogom megengedni. Inkább vigye magával az egész kosztümöt! Ily művészi munka tönkretételéhez én nem nyujtok segédkezt.

— Ah, így beszél az igazi művész! Ez a derék csak ezzel a szoknyával érvényesülhet. Nem szabad egyiket a másik nélkül elvinni. Az bűn volna. Vandalizmus. Cranthorpe-né nem mondott volna ilyen szörnyűséget. Es azért őt illeti meg a ruha, mert ő jobban érti. — Dramatikns mozdulattal ketté tépte a a cheque-keket. — Es kegyednek Miss, csak annyit mondhatok, hogy nagyon sajnálom a történeteket!

Meghajolt, s ezzel vége volt a pereskedésnek. Az amerikai Newyorkba utazott és a Cranthorpe-né ruháját a lapok külön kiemelték a híres esküvőn. Szegény Betty is ott volt egy tubákszin barna bársonyruhában, mely úgy áll rajta, mint egy rosszul szelelt szivar. Es valahol Tottenham környékén, a Laura néni türkizeit és gyémántjait szedte ki egy közönséges melltűből egy kis ékszerész. De Teddy nem tudott meg semmit az egészről. Cranthorpe-né félt, hogy a bibliai bölcseséghez folyamodik, mint már annyiszor s fejére olvassa a bölcs Salamon és a gyermek történetét.

lehetett volna megkímélni az ellenzékét és az Erődy pártját is. Elismerem, hogy a kormány-előzőknek nehéz helyzete volt, mert azok, akik neki Erődy kinevezését ajánlották, még az utolsó napokban is mindent elkövettek, hogy Erődy helyén maradjon. Remélem, hogy most már ennek az ügynek aktái végleg lezáródnak.

Egy jól informált nyert helyről értesülésünk szerint Erődy kivándorlási biztos lesz. Az 1910. évi költségvetés keretében ugyanis a kormány egy kivándorlási biztos állást is rendszeresített, mely a miniszteri tanácsosi rangnak felel meg. Értesülésünk szerint Héderváry az új állásra Erődyt szemelte ki.

Habár Mihályt letartóztatták.

Nem kapott halasztást.

A »Wekerle—Kossuth-kormány panamá« című röpirat szerzője, Habár Mihály lapszerkesztő tegnap délelőtti 10 órától kezdve a budapesti ügyészség fogházában van, ahol megkezdte a jogerős két hónapi és két heti fogháztüntetés kitöltését. Halasztást hiába kért az ügyészségtől, nem kapott, s mivel dr Sélley Barnabás kir. főügyész helyettes idézésére nem jelent meg, reggel detektivekkel állították elő és tudomására hozta, hogy nyomban meg kell kezdenie a büntetést.

A főkapitányság tegnap reggel átiratot kapott az ügyészségtől, amely felszólította a rendőrséget, hogy Rákospalota, Pap-utca 2 szám alatt lakó Habár Mihály lapszerkesztőt állítsák elő.

A főkapitányságról detektivek mentek ki Rákospalotára és az előállítását azonnal fogatosították.

Még tíz óra sem volt, amikor Habár Mihály egy fogházor kíséretében elhagyta dr Sélley Barnabás főügyész helyettes hivatalos helyiségét.

— Ma reggel — mondta Habár — detektivek jelentek meg a lakáson és előállítottak az ügyészségre, Sélley főügyész helyettes ur tudomásomra adta, hogy azonnal meg kell kezdenem a büntetés kitöltését. Én mondtam a főügyész helyettes urnak, hogy úgy tudom, az igazságügyminiszter ur halasztást ad, amire azt válaszolta Sélley, hogy neki erről nincsen értesülése.

A bűnvádi perrendtartás 509. szakasza értelmében két hónapi halasztást adhat az ügyészség is saját hatáskörében, ha a büntetés azonnal való megkezdése az elítéltnak, vagy a családjának súlyos anyagi károkat okozna és ha nem kell a szökésétől tartani. Dr Sélley Barnabás főügyész helyettes kijelentette, hogy azért állította elő Habárt, mert fölhívására nem jelent meg és azért nem adott halasztást, mert Habár Mihály kérelmének a megokolása nem olyan volt, amely a 509. szakaszban foglalt méltányossági okok alapján indokoltá tette volna a halasztást.

Az igazságügyminiszter délelőtti felfüggesztette a büntetés végrehajtását, az irat azonban elkésve érkezett az ügyészségre. Most pedig már, hogy Habár megkezdte a két és fél hónapi fogházat, csak a büntetés megszakításáról lehet szó. Dr Gál Jenő védő tegnap Bécsbe utazott s így nem tehetette meg a kellő lépéseket védelem érdekében. Helyette, dr Gál Miklós sürgős kérvényt adott be az

igazságügyminiszterhez, akitől a büntetés megszakítását kérte.

Habár Mihály ügyében több újságíró megkereste Székely Ferenc igazságügyi minisztert, aki kijelentette miszerint a fogságban lévő szerkesztő szabadon bocsátása ügyében a lehető legrövidebb időn belül fog intézkedni.

Interpelláció a tanítók szabadegyesülete miatt. Pető Sándor demokrata képviselő interpellációt jegyzett be a szerdai ülésre. Az interpelláció a tanítók szabadegyesületének feloszlata miatt fog történni.

A hosszupályi-i petíció. A biharmegyei hosszupályi választókerületben az általános választások alkalmával Beöthy Lászlót, Biharm. volt főispánját választották meg 21 szótöbbséggel Fisch Ernő, Justh-pártival szemben. A kisebbségben maradt párt a választást petícióval támadta meg, amelyet a kir. Kuria november 8-án és tegnap folytatólagosan tárgyal. A tárgyalást holnap folytatják, előreláthatólag több napig fog tartani.

UJDONSÁGOK.

* **Vetítő est.** A francia forradalom igazi ismertetésének volt szentelve a Kath. Kör tegnapi estéje. A pompás előadás, mit dr Krüger Aladár a vetített képekhez nyújtott, sok okulást és igazi élvezetet szerzett a közönségnek. A nagy forradalomról közkezen forgó tendenciós ismertetésekkel, valamint a liberális napilapoknak a régi és a mai forradalmakról szerzett dicsőhimnusaival szemben nagyon helyes, hogy ezt a témát is felvette a sorozatba a rendezőség. Legközelebb jövő kedden a *csillagszat* kerül sorra, melyet Bertram Brunó premontrei tanár fog ismertetni.

* **Nagyváradai előadó az aradi kath. körben.** Az aradi katolikus kör ma estélyt rendez, melyen dr. Krüger Aladár fog szabad előadást tartani. Előadásának címe: »Hajótörött próféták.«

* **Új királyi közjegyző Nagyváradon.** Mezey Mihály kir. közjegyző elhunytával tudvalevőleg megüresedett Nagyváradon az egyik közjegyzői állás, amelyet most töltött be az igazságügyminiszter és pedig áthelyezéssel. Mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, az igazságügyminiszter dr Orley György berettyóújfalui kir. közjegyzőt Nagyváradra helyezte át.

* **Előléptetés a püspöki tisztikarban.** Bardon Ferenc a püspökségi tisztikar műszaki osztályában építészé nevezetett ki.

* **Áthelyeznek egy vasuti osztálymérnökséget.** Belényes község lakossága már évekket ezelőtt mozgalmat indított, hogy a nagyvárad—belényes—vaskohi helyi érdekű vasutak osztálymérnökségét az államvasutak igazgatósága Nagyváradról Belényesbe helyezze át. A vasutigazgatóság annak idején ellene volt az osztálymérnökség áthelyezésének, de most, mivel az osztálymérnökségeket decentralizálni akarják, a belényes—vaskohi vasut osztálymérnökségét is elfogják Nagyváradról helyezni Belényesbe. Ugy látszik, az államvasutak vezetősége rendszeres politikát folytat a nagyvárad vasuti hivatalok ellen, mert még három hónapja sincs, hogy a vasuti műhelyt Nagyváradról Debrecenbe helyezték s most egy nagy személyzettel bíró osztálymérnökséget is el akarnak helyezni.

* **Közigazgatási bejárás.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur f. évi november hó 10-én 67675 sz. a. kelt rendeletével a Spitz Sámuel nagyvárad lakos által kérelmezett iparvágány közigazgatási bejárását elrendelvé. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ezen bejárás határidejéül f. évi december hó 7. napjának délelőtti 9 óráját, az összejövetel helyéül pedig a városháza tanácstermet tüzi ki. Felhívja a közigazgatási bizottság az összes érdekelteket, hogy ezen bejárásán megjelenhetnek és esetleges észrevételeiket megtehetik. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1910 november 27-én. *Hlatky Endre*, főispán.

* **Az állami óvodák felügyelő bizottságának új elnöke.** A nagyvárad állami óvodák felügyelő bizottságának elnöki széke *Mezey Mihály* halálával megüresedett. A közoktatási miniszter az elnöki állásra *Bordé Ferenc* városi főjegyzőt nevezte ki. A felügyelő bizottság tegnap délután tartott ülésén iktatta be az új elnököt. Az ülésen dr. *Mártonffy Bogdán* elnökölt s jelen voltak: *Bordé Ferenc* főjegyző, özv. *Rechné-Bauer Zsófia*, *Moskovits Miksáné*, *Farkas Etelka*, özv. *Grunwald Henriké*, *Lausch Károlyné*, *Gerő Árminné*, *Schwarz Gézáné*, *Mikusay József*, *Bitzó János*, továbbá *Ország Anna*, *Rosenzveig Szeréna*, *Bognárné Balogh Irma*, *Bednárcsik Marie*, *Réz Mihályné Aizele Etelka*, *Hantz Mihályné* és *Kostyál Erzsébet* állami óvónők. Dr. *Mártonffy Bogdán* az ülés megnyitása után kegyelettel emlékezik meg *Mezey Mihály* haláláról. *Mezey Mihály* halála Nagyvárad város minden kulturális mozzanatára veszteség, szívvél-lélekkel munkálkodott a kisdud-óvodák ügyei körül. Indítványozza, hogy *Mezey Mihály* emlékét érdemeit a felügyelő bizottság jegyzőkönyvében örökítse meg s erről az elhunyt hozzátartozóit értesítsék. Majd rátért a tulajdonképpeni tárgyra. A kultuszminiszter a bizottság elnökévé *Bordé Ferenc* tanácsnokot nevezte ki. Hiszi, hogy méltó utódja lesz az elhunytnak s az óvás ügyét szíven viseli s velük együtt felkarolja. Ezután *Bordé Ferenc* elnök az esküt letette. *Mártonffy Bogdán* dr. midőn az elnöki széket *Bordé Ferenc*nek átadja, üdvözlő szót s kéri, hogy Isten áldása kísérje működését. *Bordé Ferenc* elnök kéri a tagok támogatását, különösen arra, hogy az óvodákat olyanokká tegyék, hogy a gyermekek második otthonává legyenek azok s oda kedvvel járjanak a gyermekek. Ha különösen a bizottság hölgy tagjai támogatják, a siker el nem marad. Ezzel az ülés véget ért, de rövid értekezletet tartottak a jelenlevők, amelyen *Bordé Ferenc* felvetette, hogy az állami óvodákban karácsonyi ünnepélyeket kellene tartani, ami eddig nem volt. A bizottság tagjai örömmel vették a szép eszmét. Felkéri különösen a kereskedőket, hogy gyermekjátékokat, édességeket stb. adakozzanak a szegény gyermekek karácsonyfájára s a bizottság az állami óvodák pénztárából is juttat bizonyos összeget e célra. A részletek megbeszélése végett december 15-én újból ülést tart a bizottság. Az értekezlet után az állami óvónők mutatkoztak be az új elnök előtt s nevéükben *Rosenzveig Szeréna* óvónő üdvözölte az új elnököt: s kérte jóindulatát az az óvónők irányában. *Bordé Ferenc* elnök szívesen fogadta az üdvözlést s jóindulatáról biztosította az óvónőket.

* **Eljegyzés.** *Beöthy Ödön* vámoslázi körjegyző ma tartotta eljegyzését *Szilágyi Emma* urnóval. néhai *Szilágyi Ferenc* volt micskei nagybirtokos leányával.

* **A szülőgyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szülőgyi bizottsága holnap, csütörtökön, december 1-én délután 5 órakor a városházán ülést tart.

* **Láng Etel halála.** A nagyvárad régi nyári szinkörben hosszabb ideig játszott *Láng Etel* színésznő. Később elkerült Kolozsvárra s az utóbbi időben mint komikát az egész országban ismerték. Pár évvel ezelőtt nyugdíjba vonult s csak a budapesti *Steinhardt-féle* mulatóban lépett fel. Hétfőn éjjel belső elvérzésben lakásán meghalt.

* **Az újvárosi városatyá választás híve.** Mint már említettük, a nagyvárad 48-as függetlenségi párt elnöksége tiltakozott az ellen, hogy a december hó 4-én tartandó törvényhatósági bizottsági tagválasztás helyéül a Váralja városrészben tekvő községi polgári iskola épületét jelölje ki a polgármester. A függetlenségi párt közbelépésének meg lett az eredménye, amennyiben *Rimler Károly* polgármester előbbi rendelkezését oda módosította, hogy az Újvárosi városrészben a választás a tüzoltóörtányában lesz megtartva. Erre vonatkozólag a polgármester a következő pöthirdetményt adta ki: A f. évi december hó 4-én Nagyvárad városában megejtendő törvényhatósági bizottsági tag választásokra vonatkozólag 4956-910. eln. sz. a. kibocsátott hirdetményemet módosítva értesitem Nagyvárad város választópolgárságát, hogy Nagyvárad-Ujváros Külváros részre a választás a jelzett időben nem az áll. főreáliskola tornatermében, hanem a tüzoltó örtánya helyiségeiben fog megtartatni. Nagyvárad, 1910. évi novdmber 26. *Rimler Károly*, polgármester.

* **A telefon fejlesztése.** Nagyvárad város rohamos fejlődésének bizonyítására nem régen közöltük az államvasutak igazgatósága által összeállított statisztikai adatokat, amely szerint Budapestet is beszámítva, Nagyvárad városa a harmadik helyen áll a vasuti személyforgalom tekintetében. Eppen ilyen kedvező statisztikai adatokat találunk, ha Nagyvárad város posta- és telefonforgalmát tekintjük. A távbeszélő forgalom lebonyolítására a nagyvárad-budapesti eddigi egy közvetlen vonal már nem elegendő, Nagyvárad-Debrecen között pedig közvetlen vonal felállítása vált szükségessé. *Siket Traján* posta-távirda igazgató előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszterhez s ennek megfelelően a miniszter, a távbeszélő gyorsabb lebonyolítása s a nagyközönség fokozott igényeinek kielégítése érdekében egy közvetlen nagyvárad-debreceni és egy második nagyvárad-budapesti helyközi (interurbán) távbeszélő vezeték építését engedélyezte. Az új vezeték soronkívüli megépítésére a szükséges intézkedéseket a postaigazgató azonnal megtette s a nagyvárad-debreceni távbeszélő vezetékét pár nappal ezelőtt, november tizenhetedikén a közforgalomnak át is adta. A nagyvárad-budapesti vezeték még építés alatt áll s ha az időjárás az építés befejezését nem hátráltatja, még a folyó évben szintén átadják a forgalomnak.

* **Új postaügynökség Biharmegyében.** Közbölkut biharmegyei községben a nagyvárad posta és távirda igazgatóság december hó 1-én postai ügynökséget léptet életbe.

* **Az új garasos vashíd megnyitása.** Sok szó esett már arról, hogy mit akar a város az Ezredévi Emléktéren épített új vasgyaloghíddal. A hid elkészült és semmi hír annak megnyitásáról. A kereskedelmi miniszter tegnap leiratot intézett Nagyvárad városához, amely szerint a polgármester felterjesztése alapján, az új hid munkáinak felülvizsgálását, a hid próbatelhelését és a helyszíni szemle megtartását elrendeli. A próbatelhelés és felülvizsgálás december 19-én délelőtti 8 órakor lesz, a helyszíni szemle pedig december 20-án reggel 9 órakor lesz. A miniszter az eljárás fogantatásával Nagy Sándor m. kir. főmérnököt küldte ki s megbizta, hogy a szemle kedvező eredménye esetén a hidat a közforgalomnak is átadhassa. Felhívja továbbá a várost, hogy képviseltetéséről szintén gondoskodjék s az összes terveket és iratokat adják át a miniszter kiküldöttjének.

* **Ahol pálinkáért akarnak tanulni.** Biharmegyében köztudomás szerint a lakosság nagy része analfabéta. Az irni olvasni nem tudók 70 százalékát a románok teszik. Ezek a szerencsétlen emberek ahelyett, hogy tárt karokkal fogadnák a kultura apostolát, akik őket az irás-olvasás mesterségére megtanítanák, elzárkóznak, sőt tiltakoznak az ellen, hogy őket valaki kimeri zökkenteni eddigi tudatlanságukból. A magyar vidék analfabétái oly kevesen vannak, hogy azokért analfabéta tanfolyamot nem érdemes főntartani. Sikertelen különben minden törekvésük azoknak, akik ezen a téren akarnak szántani. A magyar vidéken épp oly ellenszenvvel fogadják az analfabéta tanfolyamok rendezését, mint a románok. Sőt itt még meg is sértődnek. A tanfolyamok rendezői a tanítók, a legnagyobb buzgalommal törekednek összegyűjteni az irás tudatlanokat, hogy bevezessék őket a kultura valamilyen fokán állók közé. Eredménytelen minden fáradozásuk. Azok, akik irni-olvasni nem tudnak és a tanító nagyon kapacitálja őket, kereken kijelentik, hogy akkor mennek, ha valamilyen napidíjat és pálinkát adnak nekik. Ilyen a biharmegyei paraszt, akinek előbbre való egy kerty pálinka, mint a betű leírása és az olvasni tudás. Ilyen körülmények között ti jó kultura apostolok vegyétek kezetekbe a vándorbotot és menjetek tovább, ide még korán érkezettek. Itt még a pálinkánál tartanak.

* **Kovács János alispán.** A füzeggyarmat-püspökladányi vicinális vasut részvénytársaság, tehát hivatal, melynek ügyköre Biharmegyére is kiterjed egy részben, tegnap az alispánhoz kérvényt intézett egy vasuti felüljáró ügyében. A beadvány szürke sablonos hivatalos formába öltözött irat lenne, ha a cím ahoza az intézve van nem árulna el óriási tájékozatlanságot. Nevezetesen a vasut a kérelmet dr. *Kovács János* alispánhoz intézte. Tudunkkal Biharnak sohse volt *Kovács* nevű alispánja és dr. *Fráter Barnabás* jelenlegi alispán sem hajlandó ősi magyar nevét *Kovács*csal felcserélni.

* **Megfagyott ember.** *Elesdi* tudóstónk tegnap fagyásról számolt be, mely az idén elsősorban követett emberélet áldozatot. Az *élesdi* erdőpartelep munkásai tegnap reggel, mikor a telep erdőjében munkába akartak állani a kidöntött fatörzsek mellett egy emberi hullát találtak. Az esetről jelentést tettek az előjáróságnak, mely megtartotta a vizsgálatot. A vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlen ember az elmúlt este túl sokat ivott s részegen elaludt. Az éjszaka igen hideg volt s az alvóember megfagyott. A hullát ma fel fogják boncolni.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János-utca.

* **Halálos végű tréfa.** Tegnap szánkban megirtuk, hogy Középesen egy lakodalom alkalmával Kanalas György véletlenül agyonlőtte magát. A megtartott vizsgálat során, mint margittai tudósírónk telefonálja, azt állapították meg, hogy Kanalas egy már oly sok emberéletet kívánt tréfának esett áldozatul. A lakodalmass nép között volt ugyanis Kanalas György sógora, Kállai Ferenc is, aki a folyosóra kimenve, az ott levő fegyvert felkapta és azt sógorára irányította tréfából. Kállai azt hitte, hogy a fegyver nincs megtöltve s abban a tudatban húzta meg a ravaszt. A fegyver elsült s így a golyó halálosan találta Kanalast. — A gyilkossá lett sógort letartóztattak.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza
Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimök,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-
elegánsabb toilették vállal-
tatnak.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítetek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
legjobb minőségben és
: kedvező árban :

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Nem igaz, mondja Kovács, nekem hiába beszélsz.

ha használtál volna szodeni pasztillát, régen egészséges lennél és a köhögéscd. a mely mindenkit elriaszt, régen elmúlt volna. Fay valódi szodeni pasztillájának használása igen kényelmes, hatása enyhe és kellemes és biztos, és szeretném én azt a hurutot látni, a mely a szodennel ellenkezni tudna! Hozass tehát azonnal Fay-féle valódi szodeni pasztillát a gyógyszer-tárból vagy drogériából, hogy megszűnjék a köhögés. Egy doboz ára 1 kor. 25 fillér.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és kir. udv. szállító, Wien, IV-1. Grosse Neugasse 17.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében november hó 30-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Két kis jó barát. 2. Hős család. 3. Söhajok hidja. 4. Kecsege ur cipőt lop. 5. Gyors lábu, achilles. 6. Osztrák magyar hadi flotta. 7. Barlang lakók földjén. 8. A favorit. Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyjérdemű közönség becses pártfogását kéri Hartstein és Örlei kávéház tulajdonosok.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.
Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

Z E N E.

Burmester Willy és Stefániai Imre Nagyváradon.

A zene kedvelőinek nagy ünnepe lesz csütörtökön Nagyváradon. Ujra ellátogat hozánk — sajnos hét évi távollét után a jelenkor legnagyobb hegedűművésze: Burmester professzor, aki egy ízben már Nagyvárad épenséggel nem bevülékény közönségét szenvedélyes lázba hozta varázshatású játékaival.

A concert első száma Brahms-zene; ő volt a magyar zeneiek legszentiaalisabb apostola s az ő magyar témái soha le nem fognak kerülni a műsorról. A legnagyobb mai zeneköltőt, Goldmarkot most az egész világ ünnepli. A mi még sem született Goldmark ünnepeket pótolja a Z-nepártoló Társaság, amidőn Burmestert és Stefániait a gyönyörű Goldmark hangverseny előadására fölkérte. A kiváló művészek szívesen tettek a fölkérésnek eleget, mert eunél hálásabb, szebb zeneszám nincs az egész hegedűiradalomban. Különösen nagy hatása lesz a hangverseny második lassu tétele, az »Air«, amely egy zsolttár főnséges méltóságával kezdődik, de észrevétlenül a szerelem himnuszává lesz, amely ellenállhatatlan erővel veszi bele magát mindenki szívébe.

Az est fénypontja azok a régi apró darabok lesznek, amelyeket Burmester kutatásai hoztak fölsziore a régi mesterek; elkallódott feledésbe ment műveiből s a melyek szépségét és érzelmi mélységét semmiféle modern kompozíció fölül nem mulja.

Ilyen apró (öt percig tartó) darabokból állított össze ezuttal egy gyönyörű sorozatot, amelyben mint egy gyöngy füzében fog előtünk elsziporkázni Beethoven, Haydn, Händel, Hummel, Mendelssohn és Schumann poezise. Ebben a zsánerben Burmester a legnagyobb

nem csak a világ mai, hanem talán minden eddigi idők hegedűsei közül. Az est másik kiváló vendégét Stefániai Imrét fölszeleges Nagyváradon bemutatni. Zsufolt termek és tomboló taps viharok között szoktak lezajlani hangversenyei. A Burmester összes darabjaiban részt vesz s azonkívül két szóló számot játszik. Egy briliáns zeneképet, a híres Orosz Balakirevtől: »A pacirta« és Griegnek örök-szép »Balladáját«. A hangverseny a Vigadó nagytermében lesz, pont fél kilenckor kezdődik, jegyek Vidor Manó Rákóczy uti könyvkereskedésében kaphatók. A középiskolai ifjúság tetemes kedvezményben részesül.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A kormánybiztos.

Csütörtök: Muzsikus leány.

Péntek: Balkáni hercegnő.

Szombat: Karenin Anna.

Vasárnap d. u.: Beulmans kisasszony házassága. Este: Cigányszerelem. (Bemutató.)

A „Cigányszerelem“ Nagyváradon.

Lázban ég a színház egész gárdája. Vidéki társulat még nem produkált olyan meglepőt, olyan szépet, amit vasárnapról fogva láthatni a Szigligeti színházban. A híres »Cigányszerelem« bemutatója a színház eddigi történetében talán egyedül álló eseménynek ígérkezik. A külső hatás minden trükkje, ötlete együtt lesz a nevezetes bemutatón.

Valóságos élő virágerdő lesz a színpad, gyönyörű orgonabokrok, virágos almafák, borostyán és akácvirágok pompáznak és vadonat új ragyogó díszletek mind a három felvonásban. Nők, férfiak új kosztümökben vonulnak fel, a szabóműhelyben 14 ember készíti a »Cigányszerelem« ruháit, a díszleteken pedig 13 műszaki munkás dolgozik Szántó Vilmos, a színház díszletfestő művészeinek vezetésével. A gyönyörű virágokat a budapesti Schneider cég szállítja.

Az igazgató, aki óriási költséget áldozott a szenzációs ujdonságra, szerződtette a darabhoz Csáti Izát, a király színház balletmesterdjét, aki tegnap óta tanítja a táncokat. Igazi parádés előadás lesz a »Cigányszerelem«-é, aminek híre ment már eddig is az országban, úgy, hogy több helyről vendégek érkeznek a bemutatóra. Itt lesznek az aradi színtügyi bizottság tagjai is. Szerződtette az igazgató Burakároly zenekarát is, amely a színpadon fog közreműködni a Lehár muzsika legújabb alkotásánál. Az érdeklődés óriási, a bemutatót bérletszünetben tartják meg.

Radó Sándor vendégjátéka. Holnap este Radó Sándor, a »Bonbonier« ügyes, fiatal komikusa lép fel, mint vendég a színházban. A »Muzsikus leány«-ban Péter szerepét játssza. Akik ismerik Radó Sándor képességeit, nagy sikert jósolnak a darabnak.

Aradi színész operája. Hétfőn este mutatták be az aradi színházban Csányi Mátyás, az aradi színház karmesterének »Péter abbé« című kétszakasos operáját. — A színházat a közönség zsufolásig megtöltötte. A szerzőt számtalanszor kitapsolták és babérokoszorúkkal lepték meg. Az operahangszerelése kiváló és a darabon sok a zenei eredetiség.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

TANÜGY.

Az ipariskola téli tanfolyamán a tanítás december hó 1 én csütörtökön d. u. 2 órakor veszi kezdetét minden csoport a községi polgári fiúiskolában. Felkérem azért az építő iparághoz tartozó mester (főnök) urakat, hogy tanulóikat a mondott időben iskolába küldjék s őket a tanórák pontos látogatására bizdítsák. S tekintettel arra, hogy a tanítási idő most már csak 3 hóig tart (december, január, február), mely idő alatt az építkezés teljesen szünetel, az órák látogatása alul csak kivételesen kérhető engedély és minden indokolatlan mulasztás a hatósághoz lesz bejelentve. Nagyvárad, 1910. nov. 29. Szűts Izsó, iparisk. igazgató.

TÁVIRATOK.

A cár Aehrenthal ellen.

Berlin, nov. 29.

A Nationalzeitung konstantinápolyi táviratban kipattantja a titkot, hogy Miklós cár gróf Aehrenthal bukasára törekszik. Konstantinápolyi orosz körökben úgy mondják — írja a Nationalzeitung — hogy Miklós cár a Ferenc József királlyal való találkozás feltételül azt költötte ki, hogy gróf Aehrenthal távozzék a külügyminiszteri székből, mint a hogy Iswolskinak is le kellett mondania.

A mexikói lázadás leverése.

Mexikó, nov. 29.

(Saját tudósítónktól.) A zavargásokat teljesen elnyomták. Mindenütt helyre állt a rend és nyugalom. Az unio kongresszusa Porfiro Diaz elnöknek bizalmát fejezte ki.

Tolstojné haldoklik.

Varsó, nov. 29.

A javulás csak látszólagos volt. Tolstojné tegnap rosszabbul lett ismét, láza 41 fokra emelkedett, a szívműködés aggasztóan gyöngült és néha úgy látszott, mintha már megkezdődött volna az agónia. Az orvosok el vannak készülve a katasztrófiára.

A zsolnai választás.

Zsolna, nov. 29.

A Kálmán Gusztáv államtitkár lemondásával megüresedett zsolnai mandátum betöltésére december 12-én lesz a választás. A mandátumért Hentz Károly munkapárti és Ságh Manó függetlenségi fognak küzdeni. A választás igen izgalmasnak ígérkezik.

Igazságszolgáltatás.

A Rokszin-ügy.

— Hatodik nap. —

A tegnapi nap nevezetessége újból Poyvár Szevér vallomása volt. A Makay—Horváth válóperben vallott és igen érdekes dolgokról vetette fel a leplet. A referálás egyébként már vége felé jár. Ma az egyik szavazóbíró elfogultsága miatt nincs tárgyalás és holnap valószínűleg be lesz fejezve a nagy ügy referálása. Pénteken aztán megkezdődnek a perbeszéddek.

A tegnapi napról tudósításunk a következők:

Elsőzőr Böhm Jenő előadó folytatta a bűnpártolás vádjának referálását.

Ezután kihallgatta a tábla ez egyben dr. Nichita Aurél margitai ügyvédet, aki Porumb Kornél szökése idején Rokszin irodájában volt alkalmazva, mint ügyvédjelölt. Arra nézve lett kihallgva tanuként, hogy Porumb szökése napján Rokszin a délutáni, vagy az esteli vonattal utazott-e el Kolozsvárra s így igaz-e Porumb vallomása, amely szerint Rokszin a délutáni személyvonattal Porumbbal együtt utazott el.

Nichita Aurél előadta, hogy a kérdéses délutáni Rokszinnal és Barbbal a Pannónia-kávéházban volt, ahonnan csak sötét este távoztak. De hogy melyik órában, azt nem tudja pontosan megmondani. Lehet, hogy 4 órakor, mert télen már olyankor is sötét van, de lehet, hogy később.

Ezután az elnök kihallgatta Poyvár Szevér ügyvédet a Makay—Horváth válóperre vonatkozólag.

Elnök: Emlékszik a perre?

Poyvár: Igen.

Elnök: Vett észre valami célzatosságot akár Hajdu Béla járásbíró, akár Rokszin részéről?

Poyvár: Igen. Hajdu olyan tényeket követeit el a perben, melyek nem méltók a bírói székhöz.

Itt azután részletes példákat sorolt fel a tanu, különösen a perben történet kihallgatásokra vonatkozólag.

Ezután ismét kérdezte az elnök.

Elnök: Hát Rokszin eljárásában hasonló célzatosságot nem fedezett fel?

Poyvár: De igen. Ugy alkalmazta a felek nevének írásánál a dolgot, hogy az ügy Hajduhoz kerüljön.

Elnök: Tud még valamit az ügyvéd ur?

Poyvár: Tényeim nincsenek ezenkívül, az impressiókról pedig nem számolok be.

Végül ezen szavakkal fejezte be vallomását: En magam nem biztam Hajdu Belában.

Ezután az elnök kihallgatta még Rokszin Györgyöt és Barb Parthént a bűnpártolásra vonatkozólag. Mindketten megmaradtak főtárgyaláson tett vallomásuknál.

§ **Megrágalmá ott főjegyző** (Esküdtszéki tárgyalás.) Mint tegnapi számunkban megirtuk, dr. Török Gábor békési ügyvéd hirlap úján megrágalmazta Szatmáry Gábor békési főjegyzőt. A kérdéses cikkben az volt állítva a főjegyzőről, hogy hamis tételeket állított be a községi költségvetésbe. A rágalmasi perben tegnap hozott ítéletet a nagyvárad esküdtszéki bíróság. Vádlottat báró Drechsler Béla védőbeszéde után felmentette. Elnök dr. Csulyok Béla, ügyész dr. Kármán Elemér volt.

§ **Az esküdtszék elnökei 1911 ben.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a nagyvárad kir. törvényszéknél szervezett esküdtszéki bíróság elnökévé dr. Csulyok Béla kir. tör-

vényszéki bírót, elnökb helyettesévé pedig Kornis Lajos kir. törvényszéki bírót jelölte ki az 1911. év tartamára.



REGÉNYCSARNOK.



Rózsika.

Irtta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

143

Van bizonyára egy bizonyos hősiesség az elviselésben, mely túlszár a merészség hősiességén s mely soha sem érdemli ki annyira a bámulatot, mint midőn a gyöngéd önennél nyilvánul, melynek számára, hogy veszély, nehézség és viszontagság legyen, szinte természetellenesnek látszik előttünk. Es mégis, ha szoros szemügyre vesszük az életnek minden napj tüneteit; ha az anyákra gondolunk, kik az életet adják nekünk, a nőkre, a kiket szeretünk, vagy elvesztettünk, vagy elfeledtünk; a gyöngéd szivekre, melyeknek szándékosan keserűséget okozunk, vagy önkénytelenül sebezünk, inkább tapintatlanságból, mint hálátlanságból — meg leszünk elégedve azzal, hogy a nő terhe, ámbár azt rendszerint maga vállalja magára és gyakran oly hypocrisissal viseli, mely igazán bámulatra méltó, súlyosabb és többszenvedéssel jár, mint a magunké.

Nem szokta ő s nem is teheti le az iszákját tetszése szerint, mint mi azt letesszük, hogy lakmározás és pihenés után azt jobb kedvvel újra felvegyük. Soha sem csatolja le a tartószijakat s nem válogatja a nyomást és talán, mivel vállalai nem elég szélesek, a terhet közvetlen szíve mellett viseli.

Számos nő élte hosszú pályáját kegyetlen teher alatt görnyedve tette meg. De kevés — egy sem viselte magát oly majesztetikusan, mint Mária Antoinette.

Rózsika könnyei sűrűn omlottak, mialatt a királyné kezét csókolgató, mely egy élet vigasztát és egy élet biztonságát tette le az övébe.

— Oh! asszonyom! — zokogá Rózsika. En királyném, én urnóm, nem viselhetem el azt, hogy elhagyjam. Soha, soha nem fogom viszontlátni!

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyorsított gyorsvonat.

Nemrégem felmerült az az érdekes eszme, hogy a budapest—kolozsvári vonalon gyorsított gyorsvonatokat léptessenek életbe, amelyek csupán Szolnokon, Püspökladányon és Nagyváradon tartanak egy-két perces megállásokat.

Teljesen megbízható forrásból értesülünk, hogy a gyorsított gyorsvonatok tervéből nem lesz semmi.

Az államvasutak igazgatóságában, karöltve a kereskedelemügyi minisztériummal ugyan komolyan foglalkoztak ezzel a tervvel, de megvalósítását a különböző oldalról jelentkező igények kátyuba szorították.

Fontolóra vették ugyanis, hogy Kolozsvárról Nagyváradig egyfolytában nem lehet az utat megtenni. Tehát gondoskodni kellett volna arról, hogy a gyorsított gyorsvonat vagy Bántfő-Hunyadon vagy Gsucsán álljon meg. Akárhon is tartott volna stáció, az alföldi nagyobb állomások, mint Karcag, Kisujszállás, Törökszentmiklós, stb. sérelmesnek tartották volna magukra, hogy náluk nem áll meg a gyorsvonat, ellenben Csucsán, esetleg B. Hunyadon néhány perces időzik. Ebből sok kellemetlenség, főleg elégtelenség származott volna.

Igy aztán a sok érdekelletét meghiusította, a különben életrevaló terv megvalósítását.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!**

10. 13. és 17.
Koronáért

**Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad**

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen.

Esté a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.

Kapható:
az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)
216

Telefon: 263 szám.

Hirdetések felvételnek e lap kiadó-hivatalában

A legmegbízhatóbb szőlészeti tanácsadó a

BORÁSZATI ZSEBNAPTÁR

melynek 1910-iki évfolyama most hagyta el a sajtót. Ez a 420 oldal terjedelmű zsebkönyv minden szőlőgazdának nélkülözhetlen tanácsadója.

Tartalmazza az összes törvényeket, rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat, melyek a szőlészetre és borászatra vonatkoznak; felsorolja az idevágó összes állami és társadalmi intézményeket, közli a gazdák által igénybevehető kedvezményeket; röviden ismerteti a szőlő és pince összes munkáját; terjedelmes jegyzéknaplóval bír a szőlőben és pincében előforduló munkák, költségek feljegyzésére, stb. Az immár 12. évfolyamában megjelenő zsebnaptár egy kis könyvtárt helyettesít, mely amellet mindig kéznél van. A díszes kötésű „BORÁSZATI ZSEBNAPTÁR“ ára bérmentve 3 K 20 f. Kapható a „Borászati Lapok“ kiadóhivatalában Bpest, IX., Üllői-ut 25. és minden könyvkereskedésben.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle **Wolfram lámpát** melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul.

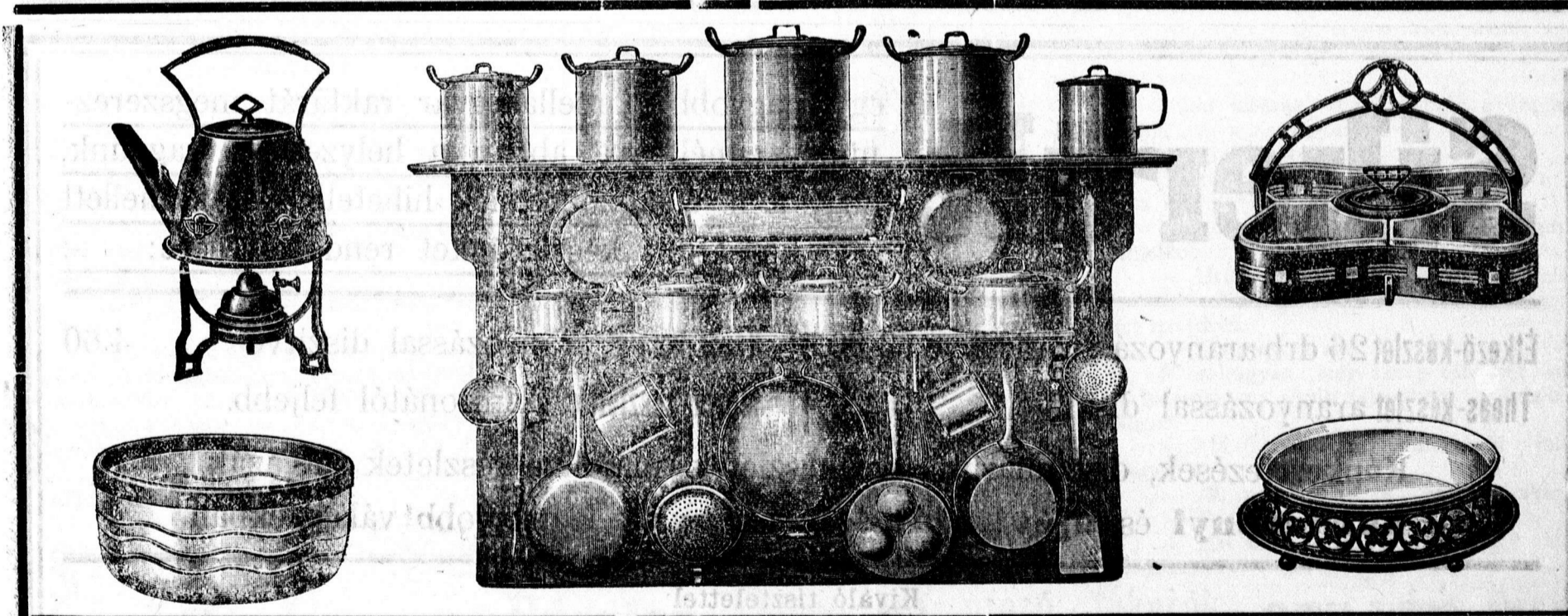
Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Elvállaljuk és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitelét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Főszerező telefonja 55. sz.

81 Egész éjjel ügyeletes szolgálat.



Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon helyben és vidéken 390.

Zsiros bődönök és : husvágó gépek :

— feltűnő olcsó —
:- árban kaphatók :-

Kugler és Andrényi
vaskereskedésében.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
— mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható.
Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —
A vidékiek találkozóhelye.

Szallodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szal-
loda, vendéglő és kávéház bérlője.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire
fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
séges épületekkel ellátva egészben
vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
Nagyváradon székelő **Központi**
Takarékpénztárnál.

Baross-utca 60. számú
ház földszintjén két
szoba, konyha
és mellékhelyiségekből
álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Pol-
gári Takarékpénztár-
nál, Kossuth-u. 4. sz.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XL-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett 20.738
készpénz nyereményt tartalmaz, 620.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A nyeremények kifizetéseért a csász. és kir. lottójövedék kezeskedik.
A huzás visszavonhatatlanul 1910. december 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III ker., Vor-
dere Zollamtsstrasse 7. sz a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánylőzs-
dekben, adó-, pósta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb.
kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsje-
gyek pórtómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Sikerült

egy nagyobb porcellán-gyár raktárát megszerez-
nünk, ennél fogva abban a helyzetben vagyunk,
hogyan a n. é. közönségnek hihetetlen árak mellett
:- bocsátjuk készletünket rendelkezésére: :-

Étkező-készlet 26 drb aranyozással diszitve 13.60

Kávés-készlet aranyozással diszitve 4.60

Theás-készlet aranyozással diszitve 5.20

Mosdó-készletek 7 koronától feljebb.

Képkerepezések, diszműárak, üveggészletek, majolika készletek és vázák,
karácsonyi és ujévi ajándék tárgyak legnagyobb választékban

Kiváló tisztelettel

Heller Testvérek

Nagyvárad, Zöldfa-utca. Zöldfa-épület.

Telefon: 372.

Telefon: 372.